Valtiovarainministeriö NEUVOSTORAPORTTI VM2015-00514

KVS Ikonen Susanna(VM) 14.09.2015

Asia
Epävirallinen Ecofin-neuvosto 11.-12.9.2015, Euroryhmä 12.9.2015 Luxemburg

Kokous

Keskusteltiin ilmastorahoituksesta osana valmistautumista Pariisin kansainväliseen ilmastokokoukseen joulukuussa 2015. Ecofin-neuvoston päätelmät asiasta päätetään Ecofin-neuvoston kokouksessa marraskuussa.

Ministerit keskustelivat tosiasiallisesta minimiverotasosta ja suhteesta kolmansiin maihin liittyen komission kesällä antamaan yhteisöverotuksen toimenpideohjelmaan.

Talous- ja rahaliiton kehittämisestä jatkettiin keskustelua viiden presidentin raportin pohjalta. Keskustelu painottui raportin ensimmäisen vaiheen toimiin, joita voidaan tehdä lyhyellä aikavälillä ja ilman perussopimuksen muutoksia. Komission on määrä antaa ensimmäiset lainsäädäntöehdotuksensa lokakuun puolessavälissä tai sen jälkeen.

Euroryhmän aiheet olivat taloustilanne, työn verotuksen vertaisarviointi euromaissa, Kyproksen sopeutusohjelman 7. väliarvio, Kreikan tilannekatsaus sekä pankkiunionia perustana olevan lainsäädännön toimeenpanotilanne. Temaattinen keskustelu kasvusta ja työllisyydestä liittyen palvelusektorin uudistusten toimeenpanoon siirrettiin aikataulusyistä seuraavaan kokoukseen.

I työistunto - Ilmastorahoitus

Neuvostossa keskusteltiin kansainvälisestä ilmastorahoituksesta valmistauduttaessa Pariisin ilmastokokoukseen joulukuussa. Pariisin ilmastokokouksessa pyritään sopimaan uusi maailmanlaajuinen ilmastosopimus vuoden 2020 jälkeiselle ajalle. Ilmastorahoituksella tulee olemaan tässä kokouksessa keskeinen rooli.

Puheenjohtaja piti tätä epävirallisen Ecofinin keskustelua lähtölaukaisuna keskustelulle ilmastorahoituksesta. Bruegelin edustaja esitteli aluksi yleisiä ilmastoneuvottelujen rahoitukseen liittyviä taustoja, ja Euroopan investointipankki esitteli EIP:n instrumentteja ilmastorahoitukseen sekä haasteita niiden käytössä. Talous- ja rahoituskomitean puheenjohtaja esitteli komiteatasolla esiin tulleet keskeiset näkemykset.

Joulukuun ilmastokokouksen isäntämaan rooliin liittyen Ranskan valtiovarainministeri Sapin piti pitkähkön puheenvuoron, jossa hän korosti, että on tärkeää pitää kiinni aiemmin sovitusta USD 100 mrd. rahoituslupauksesta. Hän piti myös tärkeänä huomioida jatkoaikataulu valmistauduttaessa

Pariisin ilmastokokoukseen. Keskeisenä etappina valmisteluissa hän piti Limassa lokakuussa Maailmanpankin ja IMF:n vuosikokouksen yhteydessä järjestettävää valtiovarainministereiden ilmastorahoituskokousta.

Marraskuun Ecofin-neuvostossa on tarkoitus hyväksyä päätelmät, jotka muodostavat yhdessä ympäristöneuvoston 18.9. päätelmien kanssa kansainvälistä ilmastonrahoitusta koskevat EU:n kannat Pariisin ilmastokokoukseen.

II työistunto – tosiasiallinen verotuksen vähimmäistaso (minimum effective taxation)

Kokouksen toisessa työistunnossa keskusteltiin tosiasiallisen verotuksen tasosta EU:ssa ja suhteessa kolmansiin valtioihin. Aihe liittyy komission kesällä antamaan yritysverotusta koskevaan toimenpidesuunnitelmaan.

Puheenjohtajan mukaan asiaan on kaksi näkökulmaa: EU:n sisäinen ja ulkoinen (suhde kolmansiin maihin). Tosiasiallisen verotuksen vähimmäistaso on sensitiivinen asia eikä siitä ole helppo keskustella.

Keskustelussa käytettiin paljon puheenvuoroja. Jotkut jäsenvaltiot näkevät minimiverotason keinona puuttua kaksinkertaista verottomuutta koskeviin tilanteisiin. Toiset taas ajattelevat, että verokilpailu on hyvä asia ja/tai että se on jokaisen valtion kansallinen asia. Asian käsittely ja keskustelu liitettiin myös monessa puheenvuorossa OECD:ssa meneillään olevaan BEPS-työhön (Base Erosion and Profit Shifting), mutta pidettiin hyvänä, että asia on tuotu epäviralliseen Ecofiniin keskusteltavaksi. Yritysverotuksen käytännesääntötyöryhmän eli ns. koodityöryhmän työskentelyn ja mandaatin uudelleentarkastelu sai useilta jäsenmailta tukea.

Puheenjohtaja totesi loppuyhteenvedossaan, että jäsenmailla on paljon erilaisia näkemyksiä. Kaikki maat ovat huolissaan aggressiivisesta verosuunnittelusta ja kaikki ovat sitä vastaan. Halutaan myös kaksinkertaisen verottomuuden poistamista. Nämä ovat laajoja haasteita, joka on kohdattava yhdessä. Kyse ei ole harmonisoinnista, enemmän kysymys on oikeudenmukaisesta verokilpailusta. Täytyy ottaa huomioon se, että toimitaan sisämarkkinoilla ja täytyy säilyttää perusvapaudet. Viittaus OECD BEPS:iin tulisi olla missä mahdollista lainsäädännön tasolla. Asian laajat yhteydet jo olemassa oleviin ehdotuksiin, kuten korko- ja rojaltidirektiivi, eivät tee tehtävästä helppoa. Myöskään suhde kolmansiin maihin ei ole helppo ja onkin hyvä viesti komissiolta, että komission heinäkuussa julkaisemaa mustaa listaa tullaan piakkoin tarkastamaan jäsenmaiden antamien kommenttien ja kritiikin perusteella.

Jatkotyön osalta puheenjohtaja toivoi myös poliittista ja teknistä tukea automaattista tietojenvaihtoa koskevan direktiivin käsittelylle, jotta siinä päästäisiin eteenpäin lokakuun Ecofin-neuvostossa.

III työistunto

a) EMU:n kehittäminen

Kokouksessa jatkettiin heinäkuun Ecofin-neuvostossa aloitettua keskustelua talous- ja rahaliiton syventämisestä pohjautuen viiden presidentin raporttiin. Eurooppa-neuvosto pyysi kesällä neuvostoa tutkimaan raporttia nopeasti. Raportin kirjoittajista euroryhmän pj. Dijsselbloem ja EKP:n pääjohtaja Draghi kertoivat keskustelun aluksi keskeisiä näkemyksiään. Myös Euroopan parlamentti esitteli näkemyksiään, joissa korostettiin mm. Euroopan parlamentin roolia.

Jäsenvaltioiden puheenvuorossa tuotiin esiin, että on tarve keskittyä raportin pitkän tähtäyksen tavoitteisiin eli mikä on EMUn visio vuoteen 2025 mennessä. Tämä visio on laajempi kuin vain talous- ja rahoitusnäkökulmat ja vaikuttaa kasvuun, työllisyyteen ja hyvinvointiin. Nähtiin, että vain selkeän vision kautta voidaan selittää kansalaisille, että ei olla tekemisissä abstraktien asioiden kanssa vaan mikä merkitys näillä asioilla on esimerkiksi talouskasvuun. Monessa puheenvuorossa tuotiin esiin demokratia ja tarve legitimiteettiin ja tukeen kansalaisilta.

Useat ministerit pitivät myös tärkeänä tässä vaiheessa keskittyä ensisijaisesti olemassa olevien sääntöjen ja toimien toimeenpanoon sekä yksinkertaistamiseen. Pidettiin myös oleellisena keskittyä lyhyen tähtäyksen toimiin, jotka eivät vaadi perussopimuksen muutoksia, mutta jotka voivat edellyttää direktiivien tai niiden tulkinnan muutoksia. Monet korostivat, että EMU:a ja erityisesti pankkiunionia kehitettäessä vaiheistaminen on tärkeää: ennen kuin on mahdollisuutta laajempaan riskien jakamiseen on ensin kyettävä uskottavasti vähentämään riskejä. Muuten ei poliittiselle yhteisymmärrykselle ole edellytyksiä. Pankkiunionin osalta tämä edellyttää mm. lisää toimia pankkien vakavaraisuuden ja taseen riskien saattamiseksi tasavertaiselle pohjalle ennen kuin on yhteiseen talletussuojaan siirtyminen on realistista.

Keskustelussa nostettiin myös esiin tarve keskittyä tuottavuuteen, joka mahdollistaisi jäsenmaiden kilpailukyvyn paranemisen ja sitä kautta lisäisi kasvua. Useissa puheenvuoroissa tuli esiin tarve lisätä legitimiteettiä ja kansalaisten hyväksyntää talous- ja rahaliiton kehittämiselle. Tuotiin esiin mm. kansallisten parlamenttien, sosiaalisten partnereiden ja Euroopan parlamentin rooli tässä yhteydessä.

Näkemyksissä korostettiin myös tarvetta näkemysten vaihtoon kaikkien EU-maiden ja euroalueen maiden välillä ja nähtiin tarve tämän dialogin parantamisessa. Tätä epävirallisen Ecofinin keskustelua pidettiin tästä syystä erittäin hyvänä. Toivottiin, että keskustelu on jatkossakin avointa ja läpinäkyvää. Vaikka EMU:n kehittäminen suoraan koskee vain euromaita, on sillä epäsuorasti suuria vaikutuksia euroalueen ulkopuolisiin maihin ja he toivoivatkin voivansa olla tässä keskustelussa rakentavasti mukana. Sisämarkkinoiden esteetön toiminta nähtiin useassa puheenvuorossa keskeisenä.

Suomen valtiovarainministeri toi puheenvuorossaan esiin integraatioprosessin laajuuden, joka kattaa paljon enemmän kuin vain talous- ja rahoitusasioiden näkökulman. Hän esitti myös Suomen hallitusohjelman keskeiset periaatteet liittyen EMU.n kehittämiseen. Kehittämisprosessin tulee mahdollistaa riittävä kansallinen keskustelu. Lähiaikojen painopisteenä tulee olla pankkiunionin ja pääomamarkkinaunionin edistäminen sekä talouspolitiikan koordinaation virtaviivaistaminen. pankkiunionin kehittämisessä tulee edelleen panostaa sijoittajanvastuun mahdollistamiseen. Lähtökohtana tulee myös olla, että jokainen jäsenvaltio kantaa vastuun omasta talouspolitiikastaan ja vastaa itse veloistaan.

Perusteellisen keskustelun lopuksi puheenjohtaja totesi, että keskustelussa esitettyjä näkökohtia huomioidaan jatkokeskusteluissa ja pyysi komissiolta ehdotuksia erityisesti toimien vaiheistuksen osalta. Komission on määrä antaa ensimmäiset lainsäädäntöehdotukset lomakuun puolivälissä tai lokakuun loppupuolella.

b) Siltarahoitus

Kokouksessa kuultiin tilanne yhteisen kriisinratkaisurahaston täydentävien rahoitusjärjestelyjen toteuttamistavasta. ECOFIN-neuvosto hyväksyi joulukuussa 2013 julkilausuman yhteisen kriisinratkaisurahaston täydentävistä rahoitusjärjestelystä. Siirtymäaikana sovellettavista käytännön järjestelyistä on tarkoitus sopia viimeistään vuoden 2015 loppuun mennessä, jotta ne ovat käytettävissä, kun yhteinen kriisinratkaisurahasto aloittaa toimintansa 1.1.2016. Kokouksessa ei ollut yhteneväistä näkemystä sovellettavista järjestelyistä, minkä vuoksi asiaa valmistellaan lisää talous- ja

rahoituskomiteassa ja se tulee uudestaan keskusteluun ja todennäköisesti päätettäväksi lokakuun Ecofin-neuvostossa.

Euroryhmä 12.9.2015

1. Taloustilanne

Ministerit kävivät lyhyen keskustelun euroalueen taloustilanteesta komissaari Moscovicin alustuksen pohjalta.

2. Kreikka - tilannekatsaus

Kreikan tilanteesta saatiin tilannekatsaus liittyen erityisesti tulevien vaalien järjestelyihin. Kreikan ministeri vakuutti, että uusi toimitusministeriö jatkaa ohjelmassa sovittujen toimien toteuttamista keskeytyksettä uuden hallituksen virkaan astumiseen asti. Kreikassa järjestetään uudet vaalit 20.9. toimintakykyisen hallituksen aikaansaamiseksi. Euroryhmän mukaan on keskeistä, että uudistuksia ja seuraavia askeleita tehdään vaalien jälkeen ja aika niiden tekemiseen on rajallista.

3. Kypros – 7. väliarvio

Euroryhmässä hyväksyttiin poliittisesti Kyproksen sopeutusohjelman seitsemäs väliarvio ja tarkistettu yhteisymmärryspöytäkirja (MoU). Seitsemännen väliarvion mukaan Kyproksen sopeutusohjelma on raiteillaan. Komission mukaan Kypros on täyttänyt väliarviossa EVM:n kahdeksannen lainaerän ehdoksi asetetut ennakolliset toimet. Väliarvion hyväksyminen mahdollistaa Euroopan vakausmekanismin (EVM) kahdeksannen lainaerän maksamisen Kyprokselle. Kansallisten proseduurien jälkeen virallinen päätös voitaneen tehdä lokakuun alkupuolella. Lainaerä on suuruudeltaan 500 miljoonaa euroa. Kansainvälisen valuuttarahaston johtokunnassa MoU on määrä hyväksyä 23.9. IMF:n seuraava lainaerä noin 124 miljoonaa euroa. Euroryhmän lausuma asiasta julkaistiin kokouksen jälkeen.

4. Temaattinen keskustelu kasvusta ja työllisyydestä – työn verotuksen vertaisarviointi

Euroryhmä jatkoi aiempaa euroryhmässä käytyä keskustelua yhteistyön vahvistamisesta liittyen rakenneuudistuksiin ja siinä erityisesti työhön kohdistuvasta verotaakasta. Euroryhmä hyväksyi keskustelun jälkeen lausuman otsikolla: ”Rakenteellisten uudistusten agenda – temaattinen keskustelu kasvusta ja työllisyydestä: työn verotuksen vertaisarviointi”. Euroryhmä päätti kehittää mittarin käytettäväksi työn verotuksen vertailussa ja kehityksen edistämiseksi euromaissa. Lausuma julkaistiin euroryhmän kokouksen jälkeen.

5. Temaattinen keskustelu kasvusta ja työllisyydestä – palvelusektorin uudistusten seuranta

Keskustelu palvelusektorin uudistusten seurannasta siirrettiin aikataulusyistä seuraavaan euroryhmän kokoukseen.

6. Pankkiunioni – euroaluetta koskevat asiat

Euroryhmässä keskusteltiin pankkiunionin perustana olevan lainsäädännön (elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivi, talletussuojadirektiivi, sopimus vakausmaksujen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon) täytäntöönpanon tilanteesta. Lainsäädännön kansallinen voimaansaattaminen

on vielä toteuttamatta/kesken osassa jäsenvaltioita. Suomi on toteuttanut kaikki pankkiunioniin liittyvät kansalliset voimaansaattamistoimenpiteet.

Suomen edustajat

Valtiovarainministeri Alexander Stubb, Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen, AVS Tuomas Saarenheimo (VM)

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi